Ч. 31 (9.862). Львів, второк 10. жовтня 1922. Зачтову належність оплачено гуртом. Рік XL

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3 000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 9. жовтня 1922.

Як сходить в архів один з договорів.

Кемаль Паша героєм дня. Непризнаний бунтар, що після фактичного розбору Туреччини в Севр поважився не покоритися волі побідних держав, після двохлітніх боїв стає національним героєм, з яким говорять як з представником Туреччини. Що більше! На Кемаля Пашу звернені очі музулманського світа. Його імя проміннє далеко поза межі турецької держави: Його імя промовляє таємною мовою до його одновірців в Індіях (70 міліонів Музулман!) і в Єгипті, отже в найніжніших місцях англійської імперії.

Поладнання справи Туреччини — пекуче питання найблизшої будуччини. І у всякому разі розвязка турецького питання піде до лінії домагань Кемаля Паші. „Хорий чоловік" приходить до голосу не тільки в Азії, а й в Европі.

Ренесанс Туреччини має чимале значіння і для України.

Так само Туреччина глибоко заінтересована розвязкою питання української державности. Знаменита річ: Останні телеграми принесли відповідь ангорського правительства, в якій між домаганнями є теж пропозиція запросити до співучасти в майбутній конференції Росію, Україну і Грузію, як заінтересованих в справі проток.

Севрський договір, докладнійше: ті частини його, що відносяться до Малої Азії і колишніх земель Туреччини в Европі — зробився документом, який має виключно історичне значіння. На сьогодня ограничимося пригадкою важнійших частин сього договору і процесу, який довів до ліквідації частини будівлі Мирової Конференції.

Севрський договір створив незалежну Вірменію. Границі її з Туреччиною мав вирішити президент Зединених Держав. Договір передав Греції Тракію, отже область, якою ще володіла Туреччина в Европі, крім невеличкого куска землі між чатальджинськими позиціями і Царгородом. Смирна з околицею мала зробитися формально автономною краіною, а фактично мала дістатися під грецьке володіння. Греція й дістала тимчасову управу в цій області. Після пятилітнього періоду місцевий парлямент по думці договору мав право звернутися до Союзу Народів з пропозицією доконечно прилучити Смирну до Греції. Для управи протоками створено міжнародню комісію. Царгород залишався столицею Туреччини, одначе під умовою, що Туреччина точно буде виконувати умови севрського договору, головно точки в справі національних і релігійних меншостей. На випадок недодержання умов договору держави антанти застерігали собі право змінити правове положення Царгорода, тобто вигнати Турків з Европи. Военні сили Турків огранечено до особистої гвардії султана, жандармерії і деяких військових частин, разом — 50.000 людей. Одночасно з цим створено так звану невтральну смугу проток, яка обіймала береги і острови Мармурового моря, Босфор і Дарданелі з полосами землі на европейськім і азійськім березі та острови Лемнос, Тенедос, Імброс. Самотракію і Мітілену (Льондонська конференція 1921 року зробила деякі поправки в договорі, пр. — піднесла число війська до 75 тисяч, змінила дещо й границі цеї невтральної смуги).

В день підписання севрського договору 10. серпня 1920 р. Англія, Франція та Італія заключили між собою другий договір, яким розділено поміж себе сфери впливів у Малій Азії.

Інтереси Італії признано на території, ограниченій областю Смирни на заході і шляхом Конія — Ізміль на сході. Сферою впливів Франції признано в Кілікії і частині Анатолії на схід від італійської сфери до Сівас на півночі. Англія не вимовила собі окремої сфери впливів.

Очевидно, Турки обурилися на вістку про ці тверді умови. В Туреччині організується партія „Куа мілле" (національна сила), яка стає на отсім становищі: всі землі з оттоманською більшістю належать до турецької держави; землі з арабським населенням повинні висловитися загальним голосованням, до кого хочуть належати; Царгород як центр каліфату і оттоманської держави повинен остатися свобідним, а питання проток має вирішити Туреччина в порозумінню з другими державами. В турецькім парляменті, що зібрався в лютім 1920 р. в Царгороді, на 130 послів за цею програмою голосувало 127. Союзники арештували більшу частину послів, що голосували за програмою „національної сили" і відправили їх на остров Мальту. Націоналісти перенесли тоді свій центр до Ангори. На чолі правительства станув Мустафа Кемаль, що підчас світової війни був з початку дивізійним комендантом і під кермою Лімана фон Сандерса брав участь в обороні Дарданель, а під кінець війни командував одною з армій в Палестині.

З перенесенням центру до Ангори зачинається війна з Грецією, яка взяла на себе тягар виконання севрського договору. Одночасно приходить зближення Кемалістів до большевиків, яке опісля в 1921 р. оформлюється в окремім большевицько турецькім договорі. Хоч як воно, здавалося, неприродна спілка: націоналісти і релігійні фанатики з одного боку, а большевики з другого — всеж одні й другі осягнули своє. Турки дістали оружжя від большевиків, большевики виконали пресію на держави антанти, захитали її престіжем в дуже чуткім місці.

Війна йшла два роки зі змінним щастям. Місія, яку взяла на себе Греція, була понад її сили. І численної армії, яка була необхідна, не потрафили виставити. І ґрунт малоазійський куди більш був пригожий для Турків ніж для Греків. В додатку: Грецію дуже скоро покинули Італія і Франція, поволі схиляючись в сторону Туреччини, а Англія зогляду на опінію музулманського світа могла підпомагати Греків тільки дуже обережно. 29. серпня с. р. Кемаль Паша розпочав наступ. Хід подій стежили з напруженням одновірці Кемаля. Наступ скінчився повним розторощенням грецької армії.

Якщо Европа не була би так виснажена війною, на Близькім Сході прийшло би до нової пожежі. Біля Царгорода перехрещуються інтереси не тільки великих держав, а й балканських. Ці останні в такім випадку дуже легко моглися би зробити орудієм в руках своїх протекторів для вигребування для них каштанів з пожарища. Серед теперішних умовин це неможливе.

Европейські держави будуть примушені погодитися з усадовленням півмісяця над протоками і обновою турецької держави.

Грецько-турецька війна кінчиться ослабленням европейських впливів не тільки в Малій Азії, а й далеко поза її границями на Сході.

Там — головно Англію дорого коштуватиме направа її престіжу. І це мабуть буде кермуючим моментом в мирових переговорах з Туреччиною.

Галицькі відносини.

Козівщина.

Як еквівалент всього забраного добра в часі карної експедиції в Слободі золотій признав військовий уряд господарчий з Бережан Федькови Завадівському за забрану весільну свиню (вартости 120.000 мп.) максимальну ціну 23.000 зазначуючи, що все инше як 2 кірці пшениці, безліч гусок, курей, качок, яєць, масла і сира забрало військо у мешканців за дурно, бо „за кару".

Слобода золота дістала рескрипт, щоб приготовитись на побут в тім селі кавалерії (на кождого господаря має припасти 9 кавалеристів і 9 коней), одначе до діла не дійде, бо „на щастя" Слободи урядово сконстатовано між двірськими кіньми носатину.

Дивні виглядають практики з карними експедиціями в тім спокійнім куті тоді, коли в сусідстві в містечку Козовій до нині урядує бурмістр Ян Шидловскі, начальник почти, покараний окружним судом в Бережанах на 6 місяців криміналу за паскарство в орудуванню громадськими дровами. *Василів.*

Арештовання.

В четвер, 28. 9., арештовано на стації Підзамче студ. Івана Кичуна. Арешт переводив комісар поліції, тайний агент і шість жандармів. В арештованого шукали „револьвера і динаміту" а также питали і за посвідченням від УКСР., що йому вільно виїздити за границю на студії.

Дальші підпали.

В с. Рудниках пов. Жидачів згоріло кілька стирт збіжжя власности Бесядецкого. Біля стирт найдено динамітову бомбу, яка не вибухла. Як доносить „Газета Поранна" ця бомба мала своєю експльозією відстрашити двірську службу від гашення пожежі.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Твердохліб кандидує!

В Жидачеві зявився зі своїм „штабом" С. Твердохліб. Було це 29. вересня. Для забезпечення правильного „ходу віча" стягнено польську поліцію. „Віче" відбувалося в громадському домі, де зібралося біля 30 осіб, головно членів польської „організації народової" і цікавих синів Ізраїля. Українців було до 20 осіб, а між ними римо-кат. Йосиф Посацький і Йосиф Найда, жидачівські міщане, котрі опісля їздили з Твердохлібом в „депутації" до Львова.

Ось такому то славному зборови представився С. Твердохліб як кандидат на посла до польського сойму. А що ніхто не висував його кандидатури, то присутний на „вічу" п. Серафин Ільницький, загально поважаний у нас громадянин запротестував проти самовільної поведінки польського форналя.

Та С. Твердохліб розмахнувся і почав пускати тумана, що — мовляв — він зголосив свою кандидатуру на бажання селянських відпоручників з Бережанщини і Рогатинщини. Вони під милий Біг просили його принято мандат до польського сойму. Одначе сам він не приняв би мандату, як би його вибрали, тільки в „кумпанії". Тому зібрані повинні зголосити дальших кандидатів. У виборчому окрузі ч. 55 Українцям прислугує право вибору вісьмох послів, один справедливо належиться Полякам. Хлопські інтереси найкраще заступатимуть хлопи і тому не повинно бути инших кандидатів — крім нього — лиш самі хлопські. Правда, за участь у виборах можна наразитися і мати шкоди, але то все бере він на себе. Міністр (не знати котрий) обіцяв на його просьбу прислати свого відпоручника, котрий всі шкоди щедро винагородить. Найліпше було би вислати депутацію до Львова, яка на місці порозуміється. „Кождий з вас має писок — говорив „кандидат" — висказуйте ваші думки і ставте кандидатів, які рівночасно як депутація

Пр. 318/22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 23. (9.854) з дня 3. вересня 1922. під наголовками: 2) „Варварство" в уступах: а) між словами „культурних інституцій" і „вослния деморалізації", б) між словами „обездолених" і „Та не будемо", ц) від слів „У Сх. Галичині навпаки" до кінця 2) Артикул „Ошукують справу автономії": а) в заголовку і в першій стрічці аж до слів „обдурити світ загально", б) В уступі від слів „але що за наївність" до кінця містить в собі єство ad 1) злоч. з § 65 а к. з., ad 2) прост. з § 300 з. к. згл. арт. III. з. з 17/12 1862 У. 8/63 дзд. узнав доконану 29. IX. 1922 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на грівну до 4.000 Мп. — Львів, дня 30. вересня 1922. (Підпис нечиткий.)

поїхали би до Львова до міністерського делегата". Ця переконуюча промова не найшла ніякого відзвуку. Запанувала глубока тишина. Тоді вирвався „штабовець" С. Твердохліба, якийсь Вишневський і справу поставив просто: „Хто за тим, щоби вислати депутацію до п. премієра Новака, щоби за всі шкоди понесені за участь у виборах, зараз плачено нам грішми, — нехай піднесе руку!" Не піднеслася ні одна рука. І знов Твердохліб пояснює, що він властиво має від п. премієра вже всі повновласти що до шкід, тому ставить „додаткове внесення": Хто за тим, аби винагороди за шкоди підчас виборів виплачувано нам без всяких комісій до 24-ох годин?

І знову тишина, яку перервав п. С. Ільницький: Вашими обіцянками не отуманите народу. Таких гарантій не може дати навіть п. Пілсудскі. Чи знаєте, як довго будете тішитися своїм мандатом? Взагалі — чи знаєте, як довго тріватиме істнуючий стан? П. Ільницький, пребуваючи довший час на Вел. Україні ще до війни, засвоїв собі тамошний наголос і спосіб вислову. Це дало притоку Твердохлібови запротестувати против „московської" мови, бо тут Москалів нема. А звертаючись до присутних жандармів, вдарив в патріотичну струну: „А-бо що має статися? Хтож тут прийде: Німці, большевики чи царська Росія".

Після того повстала суперечка на тему суверенних прав над Східною Галичиною, яка доводить до того, що „вічевики" опускають салю. С. Твердохліб і його „штаб" валишається в окруженню збройних жандармів, котрі творять його почесну гвардію аж до відїзду потягу.

Резиґнації.

З участи в польських виборчих комісіях врезигнували: о. Ізидор Глинський, парох в Буцневі, тернопільського пов.; Іван Дідух, господар в Ступках, терноп. пов.; о. Іван Романовський, парох та Петро Самиця, Семен Василяк, Петро Іваськів, Степан Мазепа, Степан Микитів і Іван Щебивнюк, господарі в Денисові, терноп. пов.; Николай Тимчук, господар в Кутах старих, косівського пов.; о. Константин Донарович, парох в Бориничах; Микола Синиця, господар в Чернилеві Руськім, терноп. пов.; Михайло Зубинський, господар в Лопатниках, стрийського пов.; о. Петро Андрейчик, парох та Іван Бобенчук, Йосиф Гец, Іван Гінда, Йосиф Шевчик, Іван Собко й Іван Мельник, господарі у Військім в Сянiччині; з Тернопільщини: д-р Степан Брикович, д-р Евген Янкевич, проф. Іл. Брикович, Микола Решетуха, Василь Сеньківський, Павло Чубатий, проф. Яків Миколаєвич, Теодор Крохмальницький, Осип Бекесевич, Степан Остапюк, Михайло Онуферко, Ілля Сорочинський, Павло Демчук і Іван Майка.

Кара за резиґнацію.

Окружна виборча комісія ч. 55 в Золочеві наложила грошеву кару 20.000 мп. на о. Онуфрія Сеньчука з Куликова пов. Радехів за те, що вніс резигнацію з члена виборчої комісії для громади Куликів. Разом з ним зрезигнували також инші „іменовані" члени тоїж комісії.

Справа Східної Галичини.

Berliner Tageblatt про автономію.

„Berliner Tagblatt" поміщує обширну статтю про автономічні проекту для Сх. Галичини і між иншим пише: „Тоді, як соціялісти хотіли дати Східній Галичині дійсну автономію, згідно з плянами Пілсудского про утворення федерації (?!) з майбутньою Україною, польський уряд пішов дорогою посередною, даючи автономію, яка нікого не вдоволяє і не приносить найменшої зміни у відносинах галицького населення. Відносини у Сх. Галичині нагадують Ірляндію.

З Волині.

Передвиборчий зїзд.

В Володимирі на 14. жовтня відбудеться повітовий передвиборчий зїзд. На зїзді мають бути представники всіх сел повіту; на порядкові денному зїзду стоять такі справи: 1. вибори до сейму і сенату; 2. наше відношення до ріжних партій; 3. наш програм; 4. інформації про діяльність виборчих комітетів; 5. організаційні справи і вільні внески.

Волинські кандидатури до сейму.

Нас інформують, що українські списки по виборчих округах на Волині вже уложені. На чільних місцях кожного з трьох волинських округів мають стояти кандидатури п. п. Пирогова, Козубського і Підгірського.

П. Пирогов — давній мешканець м. Ковля, де є він лікарем. Приймав близьку участь в діяльности місцевої Думи. Один час був міським головою. Широко відомий в місті й околиці.

П. Підгірський родом з ковельського повіту, син дрібного власника. По освіті правник. За часів української влади був членом губерніяльної земської управи. Стояв близько до редакції українського народнього часопису, що виходив в Житомирі в 1917—18 рр. З українським рухом й українськими організаціями тісно звязаний ще з студентських часів; ще в петербурському університеті був одним з діяльних членів гуртка українознавства. Нині є адвокатом в Луцьку.

Б. Козубський, син лікаря родом з кремянецького повіту, дрібний поміщик. Кінчив харківський університет. Був один час помішником присяжного адвоката в Харкові, пізнійше вернув на Волинь до кремянецького повіту, де приймав довгий час жваву участь в просвітньому і кооперативному рухові й земській роботі. Був членом ради „Просвіти", членом правління кремянецького кооперативного союзу, членом повітової земської управи. З українськими організаціями звязаний ще з студентських часів.

Краєвий Зїзд безробітних службовиків.

В неділю дня 1. жовтня п. р. відбувся у Львові в салі Тов. „Воля" Краєвий зїзд українських позбавлених праці державних і атономічних службовиків. Прибуло около 50 делегатів ріжних декастерій державної і автономічної служби, причому більшість творили делегати з з провінції. Збори відкрив п. Андрій Яцкевич зі Стрия. До президії зборів вибрано: предсідником ради. Краєвого Виділу Михайла Бабія, його заступником п. Петра Драцкевича, а секретарем п. Станислава Панькова. Справу безробітних службовиків реферував п. Антін Чернецький. Бесідник в ярких красках змалював положення позбавлених від чотирьох літ заробітку службовиків.

Польське правительство без ніяких слідства, на прості доноси боївок видалило велику скількість службовиків української [illegible]сти зі служби, тільки за це, що вони є Українцями. На місце вишколеного і обзнакомленого з місцевими відносинами персоналу б. австрійської держави, приймається службовиків польської народности, які не знають мови населення, а дуже часто не мають відповідних кваліфікацій.

Український народ платить високі податки, а за це, безробітні службовики української народности примирають з голоду, а на українську землю насилається службовиків-кольоністів. Всі дотеперішні вусилля безробітних, щоби добитися свойого права, не віднесять успіхів. Не помогли й депутації до Варшави.

Їх матеріяльне положення катастрофальне, бо з припиненням діяльности Українського Горожанського Комітету припинилася всяка акція допомоги безробітним.

Іменем безробітнього учительства промовив інсп. І. Ліщинський, Він вказує шляхи, якими повинні йти безробітні. Станові орґанізації повинні оподаткуватися в користь безробітних. Безробітні повинні закладати кооперативи. Пекучою потребою являється основанння бюра посередництва праці для безробітних службовиків. Крім цього мусить піти доцільна й плянова акція на зовні, то є представлювання в заграничній пресі практик варшавського уряду у відпошенню до безробітних службовиків.

П. І. Бродович зі Стрия зясовує катастровальне положення безробітних службовиків в Стрию.

П. Паньків обговорює переселювання українських службовиків до Польщі. Коли який безробітний службовик вихлопоче принятя до служби, то на глум і сміх висилається його на заслання на Поморя, Познанщину і т. д. Принятим не виплачується залеглих поборів. Бесідник наводить цілий ряд ярких прикладів нелюдяного поступування теперішної влади.

Опісля забирали голос ще й инші бесідники, як п. Драцікевич, інсп. Ліщинський та ин., які підносили актуальні для безробітних справи.

Краєвий Зїзд рішив вибрати Комітет безробітних службовиків для дальшої доцільної акції в краю й за границею.

Вибрано 21 членів Комітету з правом кооперації.

Краєвий Зїзд безробітних службовиків ухвалив отсі резолюції:

1. Краєвий Зїзд безробітних українських державних й автономічних службовиків протестує рішуче перед цілим культурним світом проти дотеперішнього 4 роки з вини польських боївок тріваючого льокавту і уважає приниманя безробітних службовиків до служби поза межами Східної Галичини противним санжерменському договорови й міжнароднім постановам.

2. Жадає рішуче від теперішньої влади виплати зльокавтованим службовикам повних поборів і додатків за весь час безробіття уосновуючи своє домагання тим, що польська влада переняла державні й пенсійні фонди й зобовязання по бувшій Австрії.

3. Жадає негайно принятя до служби на їх попередні місця в Східній Галичині всіх безробітних службовиків з приміненням домагання під 2.

4. Постановлює як найрішучійше боронити й доходити своїх прав як в краю, так й поза його межами.

Після закриття зїзду вибраний Комітет укоституювався, вибираючи головою п. Володимира Целевича, заступником п. Станислава Панькова, секретарем Теодора Морова.

Довкола греЦько-турецького конфлікту.

Неуступчивість Турків.

З Царгороду доносять, що турецькі делегати не виявили на переговорах такої згідливости як союзники, але навпаки, в деяких справах зайняли неуступчиве становище. В мі[illegible]атних кругах числяться поважно з можливістю зірвання переговорів. На всякий випадок успіх справи залежить у великій мірі від становища і поведення Греків.

Переговори на мертвій точці.

В інтервю з денникарями 5. ц. м. заявив Поанкаре, що переговори з Турками станули на мертвій точці. Ця вістка є для французького уряду вельми неприємною, треба однак надіятись, що тут йде о коротку перерву в переговорах. В Муданії прийшло в деяких основних справах до порозуміння, а добра воля учасників конференції свідчить найкраще про змагання до мирового полагодження конфлікту. Крім того заявив Поанкаре, що в міністерстві закордонних справ переважує погляд, що Англія хоче продовжити переговори. Ген. Геррінґтен хоче довести до порозуміння, але на перешкоді цему стоїть англійський уряд, який своїми острими інструкціями утруднює порозуміння.

Переговори перервані.

„Вр. Альг. Цтг." доносить з Парижа, що конференцію в Муданії перервано. Ген. Геррінґтен і прочі союзні ґенерали вернули до Царгороду, де жлуть нових інструкцій.

Також ПАТ. доносить з Парижа про зірвання переговорів в Муданії і про поворот ген. Геррінгтена до Царгороду. Про причину зірвання конференції не має до тепер ніяких конкретних звісток. „Ню Йорк Гер." доносить, що переговори зірвано ізза непримиримого становища Греків в справі залишення Тракії грецькими військами перед оконечним заключенням миру.

Ґен. Геррінґтен остає в Царгороді.

З Царгороду доносять, що ген. Геррінгтен одержав приказ не вертати до Муданії так довго доки не дістане нових припоручень з боку англійського кабінету.

Що говорять англійські політичні кола.

З Ліфилду доносять, що на думку англійських політичних кол, домагання Турків є більш політичного чим військового змислу і відбігають від дійсних завдань конференції. Англійський уряд спирається на спільній ноті держав, виходячи із заложення, що тільки згідна акція всіх союзників може довести до мирового полагодження конфлікту.

Засідання англійської кабінетної Ради.

Аг. Райтера доносить з Льондону, що англійська кабінетна Рада продовжувала 6. ц. м. наради в справі Близького Сходу. В урядових колах вважають положення як дуже важке і серіозне. Льорд Керзон виїхав 6. ц. м. до Парижа на конференцію з Поанкаре.

Становище совітської Росії.

„Дейлі Телеграф" доносить з Царгороду: Представники совітської Росії в Анґорі повідомили кемалістів, що Росія готова станути по їх стороні як під військовим так і під політичним оглядом. Денник доносить, що згадані представники предложили також Туркам перевести їх армію до Тракії.

Турецька кавалєрія в невтральній смузі.

Аґ. Райтера доносить з Царгороду, що в нетральній смузі під Кандра зявилася турецька кавалєрія.

Преса.

Варшавська фабрикація.

Від початку 1919 р. проявляються польські намагання, часто не без успіху, представити Сх. Галичину в опінії Західної Европи — як терен большевицької агітації, а галицько-українське населення — як прихильне комунізмови. Запорою большевизму є — очевидно — Польща.

Останні події у Сх. Галичині дали нам зразок цеї польської пропаганди і пошуканки за новими „атутами“. Перш усього арештовано відомого Махна під замітом підготовки повстання у Сх. Галичині, а тепер сфабриковано новий „документ“, який має перед світом засвідчувати звязок Сх. Галичини з большевиками. Субвенціонована Поляками варшавська російська газета „За Свободу“ в ч. 273 з 6. ц. м. в статті „Східна Галичина і совітське посольство у Варшаві“ приводить такий „оригінальний документ“:

„Головною перепоною раціональної зміни тактики галицьких організацій являється уряд Петрушевича, котрий ні защо не хоче відмовитися від своїх метод мирної дипльоматичної оборони інтересів галицького народа перед Союзом Народів і Великою та Малою Антантою. Куца ідеольогія Петрушевича і його молодеча віра в остаточну побіду справедливости ставить постійні перепони активній роботі повстанського комітету і Союза Визволення Галичини... Розпоряджуючи і живою силою і навіть засобами, котрі щедрою рукою уділювано йому з Англії і Німеччини (sic!), Петрушевич до тепер ані на хвилю не міг відмовитися від своєї тактики дипльоматичної боротьби і покористуватися всіми нагодами й можливостями для піддержки єдино доцільних метод збройного повстання і насильного скинення польського ярма в Галичині. Подиву гідна дисциплінованість галицьких націоналістів вдержувала їх від зміни або вибору нового провідника, котрий своїми внутрішніми прикметами більше відповідав би завданням хвилі і інтересам дня. Нераз представники комуністичних напрямків в Галичині вказували на своєчасність і справжню необхідність зміни тактики, і лише перед Генуєю їх поради були вислухані і Петрушевич постановив увійти в контакт з представниками совітської делегації і звернувся за поміччю до сов. влади України. Та прикметна йому половинчасть і роздвоєння з самого початку примусили представників совітської влади призадуматися над доцільністю контакту і про щирість тих пропозицій які були зроблені в імени Петрушевича його повновласником Левицьким. Скандальне поведення галицьких делегатів на зізді в Маріяцелі ще більше штовхнуло совітських представників на шлях осторожности і крайної обережности. Правда, наступні переговори вже безпосередньо з представниками повстанського комітету і Союза Спасення (?!) впевнили, що широкі кола галицьких організацій вповні щирі і заслугують на довіря і поміч... Маючи на приміті, що жовтень і листопад ц. р. будуть далекосяглі острими подіями в середущій Европі, булоб бажаним закріпити лише що наладжуючийся звязок між повстанським комітетом, Союзом Спасения Галичини і нашими представниками у Відні, Празі і Будапешті (??). Галицькі патріоти зможуть більш реально обстоювати свої змагання вже не методами дипльоматичної боротьби Петрушевича, а революційним шляхом — єдиним шляхом, котрий веде до скорого і дійсного осягнення мети. Я вляється своєчасним і нашим представництвом звернути серйозну увагу на шляхи, по котрих розвивається це питання не тільки в Польщі, але і в самій Галичині та по можности внести відомі поправки в тактику активних груп, направити рух в русло, вигідне не лише галицьким патріотам, але й трудовим масам Середньої Европи“.

Ось як виглядає цей „оригінальний документ“ совітського представництва у Варшаві, під котрим має фігурувати підпис „Н. Оболенскій“. Цій фабрикації не можна відмовити визначної „ловкости“. Як „зручно“ переведено сепарацію легаліста Петрушевича від галицьких повстанців! Цікаво нам було би знати місце фабрикації, а саме, чи воно міститься в редакції „За Свободу“, чи в одному з відомих варшавських департаментів, чи може таки в совітському посольстві!

Геррів про Україну і Росію.

Лідер французьких радикалів Геррйо відбув недавно подорож до совітських республик і сконстатував можливість совітсько-французьких відносин. „Курер Львовскі“ на основі спостережень того французького політика поміщує статтю, в якій, між иншим, читаємо ось що: Совіти так довго не можуть сподіватися участи французького приватного капіталу у відбудові Росії, доки не вирівняють російських довгів. Совіти розуміючи те, висувають на перший плян радянську Україну, фаворизуючи розвиток французько-українських відносин, піддержуючи українську пропаганду в Франції. Совіти стараються ввести Україну в моду, що виразно підкреслив Чічерін у своїй розмові. Наслідком того французько-російські відносини мусять перейти етап відносин французько-українських. Економічні сфери дуже цікавляться Україною, уважаючи Україну мостом до Росії. Також ріжні визначні представники України стараються навязати відносини із Францією. В Парижі російські круги попирають Українців ведучи пропаганду на їх користь. При тій нагоді і галицькі Українці хотять спечи собі каштан, стараючися французько-російським відносинам надати антипольський характер.

„Kurjer Lwowski“ обмірковуючи цю справу додає: „Така пропаганда відбувалася 1920 р. і не минула без сліду. Французько-російським відносинам Польща не стоїть на дорозі, а може навіть бути посередником.

Французько-українські відносини не можуть розвиватися (?!) проти інтересів Польщі. Допомагати а не перешкаджати собі повинні ті, які недовірям і ненавистю ділають на шкоду цивілізації і людства.

Якось ті слова про цивілізацію і людство на сторінках „Курєра“ бренять як насміх та іронія.

Аеронавтика.

Літаки належать в теперішний час до найбільше небезпечних і важних засобів боротьби. Цікаву статистику розвитку воєнної воздушної фльоти подає французька преса, на основі реферату одного з генералів воздушної ескадри: В 1914 р. воюючі держави мали так мало літаків, що уживали їх тільки для виімкових цілей.

Німеччина мала з початком війни заледви 270 літаків, а 1918 р. 47.000. При кінці війни в Німеччині працювало 49 фабрик над виробом літаків, при чому було занятих 100.000 робітників.

Навіть сьогодні Німеччина не припинила виріб літаків і найбільша фабрика Юнкерса в Дессав є на ново урухомлена. В теперішний час Німеччина має 13 воздушних ліній, якими відбувається воздушна комунікація з усіма державами світу.

Коаліційна комісія сконфіскувала до тепер 17.000 літаків. Але Німеччина мимо заборон продукує масу нових літаків позірно для торговельних цілей. Навіть кождий університет має окремі факультети для вишколених літунів. Окрім того істнує кілька шкіл аеронавтики.

Найліпші німецькі літаки мають швидкість 257 км. на годину, а можуть удержатися безперивно у воздусі 8 годин.

Совітська Росія зрозумівши вагу воздушної фльоти, старається організувати її. Німецькі та російські інженери працюють невтомно, щоби збільшити большевицькі воздушні ескадри.

Англія утворила окреме міністерство воздушної фльоти. До якого удосконалення доходить комунікація літаками, свідчить факт, що Англійці побудували багато аеропланів, у яких містяться вигідні спальні, які мають по 7 ліжок. На 100.000 пасажирів, що їздили в тому році літаками, було 7 випадків катастрофи, тоді, як на те саме число пасажирів в залізницях було 12 випадків.

В Італії заведено сталу воздушну почту.

Взагалі зріст воздушної фльоти і її розвиток вказує на те, що воздушна комунікація робить сильну конкуренцію залізниці, а головно, що в найблизшій війні літаки будуть найважнішою зброєю.

Ґр. Чернін про пацифістичний рух.

Під кінець вересня ц. р. відбувся у Відні другий міжнародній демократичний конгрес, котрого метою було поширити в світі мирову пропаганду і довести до втихомирення викликані великою світовою війною ненависти поміж европейськими народами. Після звіту генерального секретаріяту конгресу про основні принціпи в організації меж народнього демократичного руху і після промов про мировий рух в Австрії й Англії забрав слово бувший австр. міністер закорд. справ ґр. Чернін, і виголосив вельми влучну і знамениту промову: „Се не має ніякого змислу, говорив він, розливатися в миролюбивих ідеях, доки не усунено причини нових війн. Як довго триває французький мир, як довго мілїони засуджені на ролю невільників коротають із скреготом зубів свою важку долю, не може бути мови про справжній мир. Франція розпочала війну за для Альзації й Льотарингії, але ви, панове з антанти, ви витворили цілу низку нових Альзацій і Льотарингій, а як довго сього божевілля не усунеться в світі, то колись воно буде змите кровю.

„Туреччина може послужити почучним прикладом, бо вона зробила вже се, що другі також робитимуть, як наспіє їх пора. Туреччину називали „хорим чоловіком“, а я думаю що сей чоловік найшов в особі Кемаля Паши лікаря, і тепер здоровійший, як неодна побідна держава (веселість!). Такі конгреси, як нинішній, мають лише тоді значіння, коли будуть опиратися на реальній основі подій. Ми повинні се знати, що наші миролюбиві змагання будуть тільки тоді успішні, коли ми усунемо причини будучих війн у світі. Поділ світа на побідників і побіджених повинен уже скінчитися“.

Опісля почав ґр. Чернін говорити про Льойда Джорджа і висловив такий погляд про нього: „Я знаю двох Льойдів Джорджів, одного, котрий геніяльним розумом і пластичною ясністю завсіди оцінює справи і висновує з того влучні послідовности, і другого Льойда Джорджа, котрий робить якраз зовсім противне тому, що його розумний двійняк задумав попереднього дня (веселість!). Не заманюймося тим, щоби можна чогось путнього сподіватися від версайських і санжерменських творців, бо тільки самі народи зуміють дати якусь раду. Жиємо в часах, в котрих не правительства командують народами, але народи правительствами, а виграємо тоді, як прилюдна думка стане за нами. Се, думаю, потриває ще довго. Але може бути тільки один клич: Зєдинена боротьби проти божевільного французького мира, а колиб нас змели, поки ми осягнемо свою мету, то треба переказати сю боротьбу нашим дітям як найсвятійший заповіт“ (гуч. оплески).

Отсі слова знаменитого бесідника можна приложити і до положення українського народу, а наш загал у важкій боротьбі за самоозначення нашого народу повинен глибоко в серці записати собі сі влучні і правдиві слова ґр. Черніна.

Ол. Бий.

Совітська Росія.

Совітське хабарництво.

Московські „Ізвестія“ звертають увагу на необхідність організації широкої боротьби з хабарництвом й малюють картину кольосального поширення хабарництва в Росії. На залізницях його почали відчувати „навіть пасажирі, які іздять вакаційними потягами“. В центральному шкільному виділі недавно була панама. — Серед населення є цілком виразне переконання, що кватирю можна одержать лише за хабар. Агенти по підшуканню кватир досягають успіху тільки через те, що знають, кому і скільки треба дати. Те саме діється й в сфері торговельній. Так само стоїть справа з судом. „Сумно сказати“ — кажуть „Ізвєстія“ — „але й народній суд має сумну сторінку в своїй історії. Що-ж тоді говорити про установи росшуку, неглясна робота яких дає їм найширше поле для хабарництва й найбільше шансів не бути викритими“.

Дефіцит державного промислу.

Висша рада народнього господарства вияснила, що підлегла їй державні промисловість в першу четвертину нового економічного року, що почалася дня 1. жовтня, має дати дефіцит в 40,8 міліярдів рублів взірцю 1922. року. Згідно з кошторисом мається домагатися від комісаріяту фінансів 8,8 міліярдів довготермінових і 9,8 міліярдів кородкотермінових кредитів, 9,8 міліярдів на виплату робітникам, 2 міліярди на удержання непрацюючих підприємств, 4.25 міліярдів на ремонтні будівничі роботи і 6,2 міліярда, яко обротовий капітал. З огляду на те, що одержати такі великі суми є неможливим, перші дві й останні дві статті видатків були викреслені. Проте сума, яка лишається у двоє, перевисшує кредити, призначені комісаріятом фінансів для державної промисловости.

Нафтові концесії.

Американський сенатор Гайес подає відомости, що американські капіталісти одержали концесії на нафтові джерела в Баку на дуже важних умовах для большевиків. Концесіонери мають право визначати час роботи і її умови. Вони одержують монополь на 25 років й великі фрахтові знижки. Уділ держави в підприємстві виносить лише 20 відсотків.

Совітський уряд не має права контролювати рахунків й прибутків концесіонерів.

Повстанський рух в Дагестані.

В Дагестані з початку серпня розпочався великий повстанський рух. На початкові серпня повстанці

зайняли фортецю Хунзак, знищивши цілий її гарнізон. Потім ними було оточено місто Темір-Хан Шура. Місцевий гарнізон приєднався до повстанців й місто було зайнято без бою. Повстанці призначили генерала Габієва губернатором краю й рушили на місто Петровськ, обсадивши стацію Бедено. Большевики хотіли розпочати мирні переговори з повстанцями, але ті пропозицію одкинули. Допомога, що надійшла до большевиків примусила повстанців звільнити Бедено. В сумішних районах — Андійському і Квзі-кутумському повстанці мали ряд успіхів, поширивши свою акцію в середині країни. В кінці серпня повстанці обсадили Гуніб й звились в чотирьох верстах від Жемір Хан-Шури. Большевики післали в Дагестан з великим загоном Орженскязе для придушення повстання.

Бойкот виборів до советів.

Меньшевики постановили бойкотувати майбутні вибори до совітів з огляду на те, що терор совітської влади не дає можливости брати участи в політичному життю.

До царських часів.

Начальник державного політичного управління Унімат на підставі донесень губерніяльних установ про шкідливий вплив політичних засланців на місцеву людність, розпочав заходи перед совнаркомом про скасування зіслання активних ворогів совітської влади й заміну його оселенням в особливих таборах північної частини Тобольської губ. де засланці будуть зайняті обовязковими примусовими роботами. Ці заходи підтримує ліве крило Ц. К. комуністичної партії.

Дописи з краю.

Бережанщина.

Організаційна робота.

Дня 1. жовтня ц. р. відбулися загальні збори читальні „Просвіти" в Жукові, відложені з попередної неділі з причини прибуття поліціянта. Освітний реферат виголосив голова філії д-р Володимир Бемко. Після вибору виділу зявився в салі функціонар державної поліції, котрий на жадання промовленого тоді д-ра Західного виказався письменним порученням старости взяти участь в нарадах (!). Присутному поліціянтови зголошено, що сейчас розпічнуться передвиборчі наради і дійсно поліціянт з великою парадою опустив салю зборів. Про наше становище в справі виборів реферував д-р Західний, після чого одноголосно поручено приєднатися до рішень Нац. Ради і партійних управ. Цікаве, що на час зборів наказний комісар села Антоні Віятик намовляв хлопців, щоб „покинули збори і перейшли до коршми на дозволений ним для молоді „музику". Місцеві парубки не дали звестися з дороги і гурмою прийшли на збори. В члени читальні вписалося 145 осіб, в чому є число женщин 56. Вечером в салі зборів відбулася вистава „Ворожбит" під проводом п. Івана Козловського силами аматорського гуртка читальні з Гинович. Аматори грали бездоганно. *М. С. Л.*

ТЕЛЄҐРАМИ.

Англія годиться на участь України, Росії й Грузії в конференції.

Відень (ПАТ.) „Н. фр. Пр." з Льондона: Англійський міністер загр. справ повідомив Поанкаре, що англійське правительство було би схильне допустити Росію, Україну і Грузію до участи в конференції і просив французьке правительство висказати свою думку, щоби англійське правительство могло відповісти на російську ноту.

Ультімат Туреччини.

Париж (ПАТ.) По донесенням „Ню Йорк Геральда" з Царгорода, домагався Ісмед Паша на конференції в Муданії обсади Тракії Турками ще нім зачнеться мирова конференція. Союзні генерали відкинули це домагання. Англійські представники відмовили всяких уступок. Одначе Ісмед Паша був неуступчивий і вручив конференції свого рода ультімат. В ньому зажадав ясної відповіди в справі Тракії до год. пів до 3. поп. Тому конференцію перервано. Союзницькі представники просили телеграфічно з Царгорода Ісмеда Пашу продовжити реченець до год. 6. вечером.

Туреччина грозить війною.

Париж. (ПАТ). По звідомленням з англійських жерел, зі сторони ангорського правительства повідомлено коаліційних генералів, що на скільки сьогодні до год. 14·30 Турки не одержали би формальних запевнень, що Тракія перейде під адміністрацію Туреччини найдальше до місяця, числячи від дня евакуації Тракії Греками, Турки пічнуть після цього речення воєнні операції проти Греків в Тракії.

Муданська конференція почалась наново.

Льондон (ПАТ.) „Ексченджо-Телеграф" з Царгорода: Конференція в Муданії почалася наново. Союзники відмовили військам Кемаля свобідного перемаршу перед заключенням мирового договору. Положення дальше поважне.

Порозуміння в справі Тракії.

Париж (ПАТ.) На нинішній конференції союзники дійшли до порозуміння в справі евакуації Тракії. Евакуація відбудеться в трьох етапах: 1) безпроволочна евакуація населення і грецької армії, 2) місяць після переведення справ, звязаних з евакуацією, турецька жандармерія й адміністраційні власти обіймуть Тракію, 3) по заключенню мира турецьку армію допуститься до переходу через протоки і до вступлення до Тракії, котра з цією хвилею переходить зовсім під панування Туреччини. През. мін. Поанкаре договір цей предложив Раді міністрів. Керзон має старатися одержати на нього згоду англійського правительства. Є погляд, що англійське правительство не робитиме ніяких закидів.

Греція готова віддати Тракію.

Париж (ПАТ.) Авас. В розмові з Поанкаре заявив Венізельос формально, що рішений віддати Тракію Туреччині аж по Маріцу. Не робить ніяких замітів що до проекту, котрий подає основи оборони національної меншости. Жадає лише прилучення до Греції части Тракії, в якій мешкає 200 тисяч Греків.

Французькі війська обсадять Тракію?

Париж (ПАТ.) По донесенням „Шікаго Трібюн" з Царгорода, французькі делегати домагалися на новому зібранню конференції в Муданії безпроволочної обсади Тракії французькими військами. Французькі війська сконцентруються й обсадять становища вздовж Маріци, а Греки покинуть Тракію.

НОВИНКИ.

— **Коньонда Лютославскі про націоналізм.** Відомий ворог українського народу єзуїт Лютославскі виголосив на днях у львівському „Соколі" відчит про націоналізм і його моральні межі. Претендуючи на стисло фільософічну дефініцію етики і націоналізму, прелєгент намагався помирити шовінізм польського народу із ідеєю любови ближнього і заповітами Христа. На думку того апостола національного гнету, ціль не може освячувати способу, хоч у соймових промовах з його уст падали нераз слова: „Арештем і шубєніцом успокоім Русінуф" що вповні є згідне з етикою його єзуїтського закону, який має свою традицію ще з перед Хмельницького. Нарікав на німецький „гакатизм", хоч відношення Німців до Поляків не нагадує нічого иншого, тільки теперішну тактику Лютославских супроти національних меншостей в Польщі. Богато дечого гарного говорив Лютославскі, тільки на жаль між його словами, і ділами — ціла пропасть.

— **Домбаль кандидує у Львові.** На виборчих лістах, які виготовила окружна комісія у Львові фігурує також імя комуністичного посла Домбаля, котрий як відомо перебуває у вязниці. Домбаль кандидує на лісті „Звьонзку пролєтаріяту мяст і вс.".

— **Справність польської почти.** Польська почта, особливо у Східній Галичині має свою вироблену славу. До всіх безчисленних надужить, спізнень і крадіжей нотуємо ще один цікавий факт, як доказ справности почт: Листи, вислані до нашої редакції дня 24. вересня з почтового уряду в Угнові і в Наролі, дійшли до Львова аж -- дня 7. жовтня.

— **Хімери природи.** В Кракові зацвили другий раз каштани на вулицях міста. Цей факт викликав зацікавлення серед населення Кракова, а головно в кругах учених, що цікавляться явищами природи.

— **Після катастрофи в Специї.** Як відомо в Специї (північна Італія) ударив грім в магазин вибухових матеріялів, наслідком чого наступила експльозія. Всі кріпости, в яких було 1500 тон пороху, вилетіли у воздух, богато домів улягло знищенню, деякі кораблі у пристані потерпіли ушкодження. До тепер занотовано 700 ранених і 170 убитих.

— **Дорожнеча у Відні.** У Відні коштує обід 10 тисяч корон, булка 330 кор., пиво 1650 кор.; кельнер дістає „трінкгельд" 500 кор. Ціни зростають що дня.

— **Дотепний злодій.** Один селянин коло Відня, бажаючи охоронити своє майно від крадіжі, прибив на загоні засадженім бараболею вивіску із написом: „чесні люде не крадуть бараболі". Через кілька днів злодії закрали всю бараболю, і помістили другу вивіску з написом: „Чесні люде не продають бараболі аж по 600 корон за кг.

— **Металеві гроші в Польщі.** В місяці лютім в Польщі мають увійти в курс металеві гроші по 10, 20, 100 і 500 Мп. Ті гроші будуть мати форму російських копійок. Гроші ті виробляється за кордоном. Ціле лихо в тому, що коли дорожнеча буде рости так дальше, як тепер, то металева валюта навіть по 500 Мп. не представлятиме жадної вартости.

— **Бандитизм на Покуттю.** На дорозі між Делятином і Красним напало кількох бандитів на купців Меншенфройнда і Абоша та ограбили у них 110.000 марок і годинники, що чого повтікали. Бандити були узброєні в кріси, одягнені в польські військові мундури.

— **Із почтових містерій.** До чого доходить справність польської почти, нехай посвідчить ще оцей факт: О. Григорій Калимон з Горуцька вислав лист адресований по українськи до Дмитра Шепеля в Ришковій Волі пов. Бібрка. Цей лист якимсь чудом замандрував до Москви, звідки його большевицький уряд завернув до Галичини і по двох місяцях блукання його доручено адресатові.

— **Страйк учителів у Зальцбургу.** В цілому Зальцбургу від кількох тижнів тріває учительський страйк. Всі школи, народні і середні були замкнені. Учителі домагаються підвижки платні на 50 прц. Уряд компромісово полагодив справу і незабаром учителі приступлять до своїх обовязків.

Курс грошей.

Львів, дня 8. жовтня 1922.

Доляри американські	9.900—9.9[illegible]
„ „ (1. і 2-ки	9.800—9.8[illegible]
Доляри канадійські	9.690—9.700
„ „ (1. і 2-ки	9.590—9.600
Марки німецькі	4·60—4·65
„ „ (сотки)	4·00—4·20
„ „ (дрібні)	4·00—4·10
Леї румунські	55·00—55·50
„ „ (дрібні)	55·00—56·00
Корони чеські	3[illegible]0·00—3[illegible]0·00
„ „ (дрібні)	340·00—350·00
Австрійські тис. кор. ст.	550·00—560·00
„ „ ст. ст.	1.550·00—1.600·00
„ сотки нов. ст.	4[illegible]·00—5[illegible]
„ 50 кор.	20·00—25·00
„ 20 кор.	20·00—24·00
„ 10 кор.	10·00—1[illegible]·00
„ 1. і 2-ки	0·35—0·40
Рублі 5 сотки	1·20—1·25
„ сотки	1·10—1·15
„ 25-ки	1·10—1·15
„ дрібні	0·60—0·65
„ думські 1.000-ки	20·00—22·00
„ „ 250-ки	15·00—18·00
Карбованці	0·80—0·96
Гривні	2·00—2·20
Франки французькі	8[illegible]0·00—65[illegible]·00
Фунти стерлінгів	37.000·00—38.000·00
Франки швайцарські	1.800·00—1.900·00

Золото:

20 кор.	37.800·00—38.200·00
20 франк.	40.000·00—40.500·00
20 марк. нім.	38.000·00—38.500·00
фунти стерлінгів	38.000·00—38.500·00
10 рубл.	45.000·00—45.500·00
Доляри	9.700·00—9.750·00

Срібло.

Корони австр.	715·00—720·00
5 кор. австр.	3.650·00—3.700·00
Фльорени австр.	1.860·00—1.870·00
Рублі	3.200·00—3.250·00
Копійки	17·00—17·50
Доляри американські	8.000·00—8.200·00
„ „ полов. і ¼	7.800·00—8.000·00
Доляри канадійські	7.600·00—7.700·00
„ „ дрібні	7.000·00—7.100·00
Леї румунські	700·00—710·00

З судової салі.

За конскрипцію.

Дня 6. жовтня 1922 відбулася перед трибуналом присяжних розправа проти Олени Івасів селянки з Камінки Криве о злочин з § 65 а б. з. к. Злочину того мала допуститись обжалована в той спосіб, що перед церквою в Камінці Кривім, як це твердить акт обжаловання сказала так: „Люде йдіть всі до дому, щоби ані оден з вас не вписався, нам ніхто не має права тут розказувати на нашій землі, вони хочуть на нас наложити панщину і переробити на Поляків. я вже таких мудрих Поляків виділа давно, забирайтеся польські холери звідкисьте прийшли! ходім всі! ми їм ту покажем тим с. синам ляхам! А то польські холери".

По переведеній розправі, якій проводив радник Невядомскі, судії присяглі увільнили обжаловану від заміту, що старалася розбудити погорду і ненависть проти одноцільної звязи польської держави і адміністрації, а узнав її винною підбурювання і опору проти переведення конскрипції. За те засуджено її на 6 місяців вязниці.

Характеристичне одначе в польськім суді те, що в часі нарад присяглих суддів, які після закона тайні і де не може ніхто крім суддів присяглих бути присутним, під дверми салі, де ті наради відбувалися, стояв возний і підслухував, хто і як голосує, а цілий трибунал враз з прокуратором приглядалися тому видовищу рівнодушно.

За редакцію відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10